

ជំពូកទី ៧

លុះព្រឹកព្រហាមកាលណាឡើង ព្រះសុរិយារុងរឿងរះត្រចះត្រចង់លើមេឃា ចោល
ពន្លឺភ្លឺព្រោងព្រាតលើក្រុងភ្នំពេញដែលកំពុងភ្ញាក់ពីនិទ្រា មនុស្សម្នាដើរដេរដាស
ពាសពេញទាំងផ្លូវផ្ទាល់ រទេះគ្រប់បែបបរមើកកក្រើកដី។¹ នៅផ្ទះលោកអធិបតី
សេនាកើតចលាចលគេផ្លើររត់រក **សុផាត** ដែលបាត់ទាំងកណ្តាលយប់។ 73

លោកស្រីមានប្រសាសន៍ថា «ក្រែងវាចេញទៅលេងយកខ្យល់រាកាសទាំងព្រលឹមទេ
ឬ ទ្វារបើកទេតើ?»² 74

លោកប្រសម្លើយតប «វាមិនដែលដើរចេញទៅណាពីព្រលឹមទេ!»
- បើដូច្នោះមានតែវាវត់ចេញពីនេះ?³
- ចុះ មានពីណាធ្វើវាឲ្យទាស់ចិត្តល្មមនឹងឲ្យខឹងរត់ចេញពីផ្ទះយើង?⁴ 75

បន្តិច **ណារិន** ស្ទុះចេញពីបន្ទប់ **សុផាត** មកកាន់សំបុត្រមួយនៅដៃ «លោកប្តី! ខ្ញុំ
រើសបានសំបុត្រមួយនៅក្នុងបន្ទប់សម្លាញ់ខ្ញុំ» 76

---

1. រុងរឿង means "glorious"; ត្រចះត្រចង់ is "brilliant, shining". មនុស្សម្នា is an alliterative compound; the second element simply makes មនុស្ស more poetic-sounding and really doesn't have a meaning on its own. ដេរដាស is something along the lines of "to and fro" or "helter-skelter"; it's made even more evocative by immediately being followed by ពាសពេញ "all over [the place]".
2. ទៅលេងយកខ្យល់រាកាស is to "go out and enjoy the cool of the [morning] weather". [verb phrase] + ទេតើ means "only," implying that the reality of things is, to the speaker, contrary to the hearer's expectations. (In colloquial speech តើ is often used alone for the same purpose)
3. មានតែ here means "must have".
4. ធ្វើវាឲ្យទាស់ចិត្តល្មមនឹងឲ្យខឹងរត់ចេញ "[What] made [him] so angry and upset that he would run away?"

លោកអធិបតីមើលឃើញសរសេរនៅខ្នងសំបុត្រ «សូមជូនមកលោកអ្នកមានគុណ
លើខ្លួនខ្ញុំ»លោកបើកសំបុត្រមើល 77

សូមសំរាប់ស្តេសន់ស្តីមកដល់លោក-អ្នកសូមទានជ្រាប
ពេលវេលាលោក-អ្នកនឹងទៅកសិបុត្រនេះមើល ខ្លួនខ្ញុំឃ្លាត
ឆ្ងាយពីនេះទៅហើយ។ ហេតុនៃលនាំអោយខ្ញុំបាចចាកចេញ
ចោលទឹកជ្រូងលោក-អ្នកនៃលទឹកដទៃ អាណិតអារក្សខ្ញុំ សូម
លោក-អ្នកកុំគិតស្មានថាខ្ញុំបាចតូចត្រួតអាកអស់រៀនសូត្រលោក-អ្នក
ទាំងអស់។ លោកអ្នកដឹងថាខ្ញុំយកសំបុត្រមកមើល វិនិច្ឆ័យដៃខ្លួន
គោរពលាវល់បំផ្លែ ភ័យខ្លាចពេលវេលាណា។ 78

សូផាត's farewell letter to សួន and his family is presented to you here in typical male Khmer handwriting. Yes, I know it's difficult than the nice clear font you've been reading most of the novel in, but it's good practice for you to read handwriting once in a while!

ខ្លួនខ្ញុំបាទ មិនបានដឹងអំពីការប្តេជ្ញាចិត្ត សូមទានប្រាប់ណាមួយដែលខ្ញុំបាទ
 មិនដឹងស្តាប់នឹងរង់ចាំត្រូវបានច្រើនដំបូងនឹងប្រយោជន៍យើង ចំពោះម៉ាណាម៉ាណា
 សូមអោយទាំងស្រុងខ្ញុំយល់ទោសខ្ញុំរបស់ខ្ញុំទាំងអស់ ដែលហ៊ានលបលួច
 ចេញពីដៃដែលមានគុណលើខ្ញុំ ដែលរាប់អានខ្ញុំដោយសេចក្តីស្រឡាត់ស្រឡាញ់⁵ ទោស
 ទាំងប៉ុន្មានខ្ញុំសូមអោយទោសប្រះក្នុងវេលាផ្ទៃនេះ។ មុននឹងបញ្ចប់
 សំបុត្រនេះខ្ញុំសូមករឹកករវត្តបង្គំដល់គុណបុណ្យព្រះភគវន្តមុនី សូម
 អោយទោសដូចគ្នាដល់អ្នកទាំងអស់អោយបានរកចិត្តចំរើនគ្រប់
 ប្រការ។⁶

សូម្បីត

79

5. លបលួចមេត្រី is "to secretly love".
 6. វិន្ទា is a fancy word meaning សំពះ . (ព្រះភគវន្តមុនី is The Buddha.

វេលាដែលមើលសំបុត្រចប់កាលណា លោកអធិបតីសេនាធ្លាក់សំបុត្រពីដៃ ញ័រញាក់អស់ទាំងខ្លួន ទឹកភ្នែកហូរចេញមួយរំពេច រកនិយាយពាក្យអ្វីមិនចេញ។ លោកស្រី **ណារិន យ៉ានយ៉ាន** សឹងតែយកកូនកន្សែងមួយម្នាក់ដូតភ្នែករៀងខ្លួន។ 80

- ឪ **សុផាត** អើយ!
- ឪ សំឡាញ់អើយ!
- កម្មអើយ? 81

លោកប្រសមានប្រសាសន៍ «អញឲ្យគេរក **សុផាត** ឲ្យឃើញ!» 82

ទើបស្រែកហៅ «**អង្គីយ!**»

ចៅ **ង័យ** រត់មក «ព្រះបាទ!»

- ប្រាប់ទៅអ្នកបររទេះឡាន ឲ្យវារៀបខ្លួនជូនអញទៅក្រសួងសម្ងាត់។⁷

ចៅ **ង័យ** រត់ចុះដីភ្លាម។ 83

លោកប្រសអរញើញទៅរៀបខ្លួន ទើបអញញើញចុះទៅដី។

បន្តិចឡានបើកចេញទៅក្រៅផ្ទះ។ 84

លុះពីរ-បីម៉ោងក្រោយមក លោកអញញើញមកដល់ផ្ទះវិញ និយាយប្រាប់ទៅប្រពន្ធកូនថា «អញឲ្យក្រសួងសម្ងាត់គេធ្វើទូរលេខគ្រប់បុស្តី ឲ្យឃាត់ដំណើរ **សុផាត** ហើយ»⁸

---

7. ក្រសួងសម្ងាត់ is something akin to the "Ministry of the Secret Service", a somewhat scary name for a scary department in the colonial (and later Sihanouk) era in charge of investigating crimes and such.

8. ទូរលេខ is "telegram"; telegrams were traditionally sent from local post offices and were the major way of communicating information quickly in a Cambodia largely free of telephones. បុស្តី can mean both "post office" and "police station"; it's obviously a loan from French, *poste*.